

Hallintovaliokunta

Poliisihallituksen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavien säädösten täytäntöönpanemiseksi (HE 52/2026 vp)**1 Johdanto**

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt poliisihallitukselta asiantuntijalausuntoa ns. pakti kokonaisuuden hallituksen esityksestä (HE 52/2026 vp) sekä henkilökohtaiseen kuulemiseen osallistumista 23.4.2026 kello 12.15. Hallituksen esityksellä laitetaan täytäntöön EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen velvoitteet. Kokonaisuutta voidaan kuvata hyvin tiivistetysti ”yhteiset säännöt ulkomaalaisen maahantulon edellytysten selvittämiseksi ja turvapaikkahakemuksen hyväksymiseksi tai hylkäämiseksi sekä laittomasti Schengen alueelle saapuneiden kolmansien maiden kansalaisten kattavat rekisteröintitoimenpiteet ottaen huomioon turvallisuusnäkökohdat ja ulkomaalaisen tunnistamisen”.

2 Poliisihallituksen asiantuntijan lausunto**2.1 Seulonta****Yleiset huomiot seulontamenettelystä**

Seulontamenettely parantaa viranomaisten mahdollisuuksia tunnistaa laittomasti maassa olevat tai maahan pyrkivät kolmannen maan kansalaiset sekä mahdollistaa nykyistä paremmin yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle vaarallisten ulkomaalaisten havaitsemisen. Seulonta on ulkomaalaisen maahantulon tai maassa oleskelun edellytysten kattava selvitys, joka tukee myöhemmin esimerkiksi turvapaikkaviranomaisen työtä. Seulonnan ajatus yhteiseurooppalaisena toimenpiteenä on kannatettava, mutta se voi palvella tarkoitustaan vain, jos kaikki jäsenvaltiot sitoutuvat sen toteuttamiseen ja tietojärjestelmätoimivuudet saadaan rakennettua.

Seulonnan päätteeksi ulkomaalainen ohjataan turvapaikka- tai maastapoistamismenettelyyn. Seulotaviksi päätyvät sisämaassa sellaiset ulkomaalaiset, joita ei löydy viranomaisten käytössä olevista tietojärjestelmistä. Selvä heikkous on havaittu siinä, että jäsenvaltioiden viranomaiset eivät voi tarkastaa tietojärjestelmiä hyödyntäen onko ulkomaalainen seulottu toisessa jäsenvaltiossa vaan se perustuu oletuksiin esimerkiksi Eurodac-tietojärjestelmän osumatiedoista. Seulottavien määrä vuosina 2026-2029 Suomessa tulee olemaan n. 80 % turvapaikanhakijoista. Prosentuaalinen osuus on suhteellisen

tarkka lähivuosien seulottavien ennuste. Se perustuu tilastotietoon siitä, kuinka monella ei ole eurodac osumaa tällä hetkellä, kun rekisteröinti tapahtuu Suomessa. Lähivuosien arvio on 1500 – 3000 seulontaa.

Viranomaiset ja tehtävienjako viranomaisten välillä

Kannatetaan, että seulontaviranomaiset ovat Rajavartiolaitos, poliisi, Tulli ja Suojelupoliisi. Tehtävienjako on selkeä siinä mielessä, että poliisi tunnistaa roolinsa sisämaan seulonnan vastaavana viranomaisena ja Rajavartiolaitos valtionrajojen osalta. Tullin rooli on tukevan viranomaisen rooli ja Suojelupoliisi vastaa ulkomaalaisen taustojen selvittämisestä kansallisen turvallisuuden näkökulmasta. Poliisissa nähdään tilanne sellaisena, että jos sisämaassa tavataan laitton maassa olijä, niin se viranomainen, joka ulkomaalaisen kohtaa, tulee suorittamaan seulonnan alusta loppuun itsenäisesti. Yksittäisten tehtävien siirtoja Rajavartiolaitokselta ja Tullilta poliisille tulisi olla vain yksittäisissä tapauksissa paikallisesti sopimalla.

Tullin toimivaltuuksien osalta tulisi varmistaa, että seulontatehtävää suorittaessaan, se voi seulonnan päätteeksi suoriutua myös turvapaikkamenettelyyn tai maastapoistamiseen liittyvistä seulonnan jälkeisistä toimista. Maastapoistamisen täytäntöönpanotoimia tullilta ei odoteta, koska konkreettisen maastapoistamisen hoitaa poliisi tai Rajavartiolaitos. Edellä määriteltyt viranomaiset myös vastaavat maahantulijoiden hallinnasta ja viranomaistoimista laajamittaisen maahantulon tilanteessa. Tästäkin näkökulmasta Tullin toimivaltuudet ovat perusteltuja. Laajamittaisen maahantulon tilanteessa Maahanmuuttoviraston toimivaltuudet seulonnan suorittamiseen pitäisi olla olemassa. Ehdotuksessa viitataan Maahanmuuttovirastoon tukevana viranomaisena, joka kuitenkin puoltaa ajatusta siitä, että Maahanmuuttoviraston työntekijät voisivat tukea toimivaltaisten viranomaisten työtä laajamittaisen maahantulon tilanteessa.

Seulonta ja turvapaikkamenettely tulevat olemaan erittäin kiinteä osa toisiaan. Seulonnasta suoraan maastapoistamismenettelyihin ohjautuvat ulkomaalaiset tulevat olemaan harvassa. Haasteeksi voi muodostua näiden majoittaminen, kun Maahanmuuttoviraston vastaanottojärjestelmää ei voida hyödyntää odotuspaikkana ennen maastapoistamista. Ymmärtääkseni Maahanmuuttovirasto kuitenkin pystyy tarjoamaan seulonnan aikaista majoitusta normaali- ja häiriötilanteessa ehdotetuilla lainkohdilla.

Esitysluonnoksessa arvioidaan, että Rajavartiolaitoksen seulottavien määrä voisi vuositasona olla noin 500 kappaletta ja tämän hoitamiseksi on kaavailtu 4 HTV:n määräraharahoitusta. Vastaavasti poliisin osalta määrä on 6 HTV, joka tarkoittaisi noin 750 seulottavaa sisämaassa. Katsomme vahvasti, että seulottavien määrä paktin alkuvaiheessa normaalitilanteessa poliisin osalta sisämaassa tulee olemaan vähintään 1500 kpl/vuosi ja Rajavartiolaitoksen osalta 200-300 kappaletta. Sisämaan seulontatehtävien tulisi alkaa vähentyä noin vuodesta 2029 alkaen, kun EU:n alueella laittomasti maassa oleskelevat ovat rekisteröity eikä sisärajojen kautta Suomeen pitäisi saapua seulomattomia kolmannen maan kansalaisia. Paine alkuvaiheessa on kuitenkin selvästi Suomen osalta sisämaassa.

Rajavartiolaitos on vastaanottanut menneinä vuosina 15-20 % Suomessa jätetyistä ensimmäisistä turvapaikkahakemuksista, joka havainnollistaa työn jakautumista näiden kahden viranomaisen kesken varsin hyvin. Katson poliisin oman HTV tarpeensa olevan kahdeksan.

Laskelmani mukaan vuosien 2024 – 2025 keskimääräinen seulottavien määrä Suomessa olisi ollut noin 1780 kappaletta vuodessa. Tämä perustuu ensimmäisten turvapaikkahakemusten rekisteröintimääriin, joka on ollut vuonna 2024 yhteensä 2400 kpl ja vuonna 2025 yhteensä 2050 kappaletta.

Seulontaviranomaisten toimivaltuudet ja poliisin toimivallan varmistaminen

Ehdotetut toimivaltuudet ovat riittävät seulonnan suorittamiseen. Katsomme myös, että seulonnan toimivaltuudet eivät poissulje ulkomaalaislain mukaisten turvaamistoimien käyttöä kuten esimerkiksi säilöönottoa. Seulottavan henkilöllisyyden varmistamisen ja selvittämisen näkökulmasta matkapuhelimen tai muun sähköisen laitteen tutkiminen parantaisi edelleen henkilöllisyyden varmistamista.

Ehdotuksessa ei ole riittävän kantaaottavasti määritelty seulonnan turvallisuuslausunnon laatimisesta. Katson, että poliisin tulisi olla lausunnon antava taho Suomen viranomaisten osalta sekä vastata viestiliikenteestä toisten jäsenmaiden kanssa turvallisuuslausuntoihin liittyen. Poliisilla on seulontaviranomaisten osalta parhaimmat edellytykset ja kyky tehtävän hoitamiseen. Pyydän hallintovaliokuntaa varmistamaan, että seulonnassa havaittujen vaarallisiksi luokiteltavien ulkomaalaisten turvallisuuslausunnon toimivaltuus on säädetty riittävän täsmällisesti ja yksityiskohtaisesti, jotta poliisi voi ottaa vastattavakseen lausunnon antamisen myös Rajavartiolaitoksen ja Tullin seulomien ulkomaalaisten osalta. Viranomaisilla on yhteinen näkemys siitä, että poliisi ottaa tehtävän vastattavakseen.

Lisääntyvä työmäärä ja lausuntojen antaminen arvioidaan noin 2 HTV:n työpanokseksi. Lausuntojen antaminen katsotaan vaativaksi oikeudellista pohdintaa sisältäväksi yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä kansallisen turvallisuuden arvioinniksi. Lausunnolla nähdään kauaskantoisia vaikutuksia ulkomaalaisen oikeuteen oleskella Schengen maassa kuten myös oikeusturvanäkökohtia. Näiden vuoksi lausuntojen antaminen pitäisi keskittää yhteen paikkaan.

Seulottavan henkilön läsnäolo ja majoitus seulonnassa ja sen jälkeen

Kannatan ehdotusta, jossa seulottavalla on velvollisuus olla viranomaisten tavoitettavissa seulonnan ajan. Läsnäolovelvollisuus voidaan toteuttaa hyödyntämällä Maahanmuuttoviraston vastaanottokeskusverkostoa. Ehdotuksen perusteella seulontamajoituspaikoilla pakenemista voitaisiin pyrkiä estämään aitaamalla alue. Näillä toimilla voitaisiin ehkäistä edelleen liikkumista tehokkaasti.

Tämän tapaisen suorituskykyisen mekanismin rakentamiseen Suomeen, tulisi perustaa noin 4-5 valtion vastaanottokeskusta, joissa olisi tarjolla kokonaisvaltainen prosessin hallinta. Valtion keskuksessa tulisi pystyä majoittamaan seulottavia, turvapaikkamenettelyssä olevia, maastapoistamispäätöksen saaneita ja muutoin maassa laittomasti havaittuja ulkomaalaisia, jotka on seulottu ja seulonnan jälkeen päätetty palauttaa.

Toisena vaihtoehtona voisi olla myös paluukeskuslainsäädäntötyön aloittaminen. Ehdotuksessa ei ole otettu riittävästi huomioon laajamittaisen maahantulon tilanteeseen varautumista siitä näkökulmasta, jossa maahantulijat eivät hae turvapaikkaa. Näissä tilanteissa nykyisellään maastapoistamisesta vastaava viranomainen voi hyödyntää vain Maahanmuuttoviraston säilöyksikköjen kapasiteettia ja tilapäisesti poliisin pidätystiloja. Poliisin ydintehtävä on maasta poistamisen täytäntöönpano, joten emme näe itseämme majoituksen järjestäjänä vaan on hyödynnettävä jo olemassa olevia Maahanmuuttoviraston vastuulla olevia vastaanottokeskuksia. Maahanmuuttoviraston rahoitus on turvattava, jotta se tosiasiassa kykenee suoriutumaan majoitustehtävästä.

Maasta poistamisesta vastaavat viranomaiset kohtaavat maahantulon häiriötilanteessa merkittäviä haasteita, jos maahansaapujat eivät jättäisi turvapaikkahakemusta, koska heidän majoituksen järjestäminen olisi maastapoistamisen ajan seulontaviranomaisen vastuulla ja jolla ei ole tähän tarkoitettuja tiloja käytössään. Poliisin tilat on tarkoitettu häiriökäytöksisten ja rikoksesta epäiltyjen lyhytaikaiseen käyttöön. Vaihtoehdoksi jäisi säilöönottoyksikköjen hyödyntäminen, mutta niiden verkosto on suppea. Kustannusnäkökulmasta majoituksen järjestämisvastuu tuli olla yhdellä viranomaisella, joka parhaiten siinä onnistuu ja tällä hetkellä se on Maahanmuuttovirasto.

Riippumaton perusoikeuksien seurantamekanismi seulontaan ja rajamenettelyyn

Kannatan, että Yhdenvertaisuusvaltuutettu määrittää tähän tehtävään. Lisäksi katson olevan tarkoituksenmukaista, että poliisin suorittamasta seulonnasta tehdyt kantelut käsitellään poliisin omissa menettelyissä. Menettelyn käyttöönottoon liittyvät resurssit on myös huomioitu ehdotuksessa.

2.2 Eurodac-järjestelmää koskevat muutokset

Eurodac on maahantulon hallintaa ja kannatan Maahanmuuttoviraston nimeämistä lain tasolla eurodac-järjestelmän rekisterinpitäjäksi. Jatkossakin eurodac-tietojärjestelmän hyödyntäminen viranomais-tehtäviin on järkevä järjestää Keskusrikospoliisin toimesta. Keskusrikospoliisilla on kyky ja osaaminen eurodacin käytännön työhön jo olemassa. Eurodac järjestelmän laajennus koskemaan kasvokuvia, henkilötietoja ja matkustusasiakirjatietoja tehostaa, nopeuttaa ja parantaa ulkomaalaisen henkilöllisyyden selvittämistä ja mahdollisen palautuspäätöksen täytäntöönpanoa sellaisessa tilanteessa, jossa esimerkiksi ulkomaalaisvalvonnan yhteydessä havaitaan laitonta maassa oleskelua. Käsityksemme mukaan uudistuksen jälkeen jokainen laittomasti Schengen alueelle saapuva tai jo oleskeleva ulkomaalainen tulee rekisteröidä laittoman oleskelun (CAT 3) tai laittoman rajanylityksen (CAT2) perusteella. Yleensä ulkomaalainen jättää kiinni jäämisen yhteydessä myös turvapaikkahakemuksen, jonka perusteella rekisteröinti tulisi suorittaa uudestaan. Tietojärjestelmiä tulee kehittää siten, että edellä kuvatulta kaksinkertaiselta työltä vältetään.

2.3 Kansainvälistä suojelua koskevat menettelyt

Yleiset huomiot

Suomen viranomaisilla on suhteellisen hyvä lähtökohta lähteä toteuttamaan paktin mukaista kansainvälisen suojelun menettelyä operatiivisella tasolla. Nykyistä menettelyä on kehitetty useampi vuosi ja osaaminen on hyvällä tasolla ja vastaa pääpiirteittäin paktin vaatimuksia. Menettelyn tehokkuuden näkökulmasta haasteemme liittyvät tietojärjestelmätarpeisiin.

Suomen viranomaisten toimivaltuudet mukailevat paktin vaatimuksia jo tässä vaiheessa ja pakti vankeistaa eri viranomaisten roolia maahanmuuttohallinnon osalta. Suomessa tämä tarkoittaa, että poliisi ja rajatarkastusviranomaiset roolittuvat enemmän yleisen järjestyksen ja turvallisuuden osa-alueelle ja Maahanmuuttovirasto vankistaa omaa roolia turvapaikkamenettelyn vastuuviranomaisena.

Menettelyn alkuvaiheet

Paktissa turvapaikkahakemuksen alkuvaihe on jaettu kolmeen osaan, tekeminen, rekisteröinti ja jättäminen. Käytännössä nämä vaiheet on pystytty tekemään yhdellä kertaa rekisteröivän viranomaisen toimesta nykyisessä mallissa, mutta jatkossa hakemuksen jättäminen kuuluu Maahanmuuttoviraston

toimialueeseen. Eriyttäminen ei lisää viranomaistyön tehokkuutta, jonka vuoksi poliisi voi hakemuksen rekisteröinnin yhteydessä selvittää myös alustavia syitä turvapaikkahakemukselle, jota tehdään jo nykyisellään. Kuten myös niiden hakemusten osalta, jotka jätetään hieman ennen maastapoistamista jottei pelkästään tämän syyn vuoksi maastapoistamisen täytäntöönpanoa tarvitse keskeyttää. Viime hetken hakemukset on nykyisessä menettelyssä ratkaistu maahanmuuttoviraston päivystyksessä. Ehdotetussa lainsäädännössä on rekisteröivälle viranomaiselle tulossa mahdollisuus tietyssä tilanteessa myös huolehtia hakemuksen jättämisestä. Tämä oikeus varmistaa uusintahakemusten käsittelyä esim. tilanteessa, jossa konkreettiset maastapoistamistoimet on jo aloitettu.

Lisäksi paktin mukana on säädettävä tekemisvaiheen toimivaltuus myös maahanmuuttoviranomaisille. Rekisteröinti olisi jatkossakin vain poliisi- ja rajatarkastusviranomaisen tehtävä. Toisin sanoen paktin vaatimukset monimutkaistavat prosessia Suomessa, jos sitä vertaa nykyiseen tilanteeseen. Jatkossa voi olla tilanne, jossa hakemus tehdään Maahanmuuttoviraston toimipisteessä, jonka jälkeen hakija siirtyy rekisteröintiin poliisin toimipisteeseen ja tämän jälkeen jättää perustellun hakemuksen edelleen Maahanmuuttovirastolle.

Väärinkäytösmahdollisuuksien osalta voimme käsityksemme mukaan edelleen toimia Suomen viranomaisten tämänhetkisten toimintamallien pohjalta. Hakemusten tekeminen Maahanmuuttovirastossa voi aluksi lisääntyä, koska hakijat saattavat kokea mieluisammaksi asiointipaikaksi Maahanmuuttoviraston toimipisteen, kun poliisin toimipisteen, mutta koska jokaisen on kuitenkin käytävä poliisin tai rajatarkastusviranomaisen toimipisteessä, käytäntö muuttuu ajan kuluessa siihen, että asioidaan vain poliisissa tai rajatarkastusviranomaisessa. Rekisteröintivaiheessa voidaan puuttua väärinkäytöksiin parhaiten ja voidaan tunnistaa maahantulokiellossa olevat sekä yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle vaaralliset henkilöt ja tehdä päätös ulkomaalaisen seulonnasta.

Poikkeukset oikeuteen oleskella Suomen alueella hakemuksen tutkinnan ajan

Kannatan kansallisen liikkumavaran mahdollistamien poikkeuksien käyttöönottoa, jotta turvapaikkahakemuksella ei voitaisi jatkossa hidastuttaa tai estää ulkomaalaisen luovuttamista toiseen maahan rikosprosessiin tai vankeustuomion vuoksi. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle vaaralliset henkilöt eivät voisi jäädä oleskelemaan Suomeen hakemuksen käsittelyn ajaksi. Tämä on hyvä uudistus sellaisessa tilanteessa, jossa vankeustuomiota Suomessa suorittava ulkomaalainen pyrkii välttelemään maasta poistamista jättämällä turvapaikkahakemuksen juuri ennen vankilasta vapautumista. Lisäksi niin sanonut uusintaturvapaikkahakemukset eivät anna oikeutta jäädä odottamaan hakemuksen tutkintaa.

Viranomaisilla on jo kokemusta ja käytännöt olemassa menettelyistä, joilla on pystytty saavuttamaan tehokkuutta ja uusintahakemukset eivät ole keskeyttäneet esimerkiksi vireillä olevan maastapoistamispäätöksen täytäntöönpanoa. Maahanmuuttoviraston päivystystoiminta pystyy arvioimaan nykyisellään jo myöhempien hakemusten menestymisen mahdollisuutta ja kykenee päättämään nopeasti hakemuksen tutkimatta jättämisestä. Lainsäätäjän tulee antaa riittävät tulkinnot mitä tässä yhteydessä tarkoitetaan yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle vaarallisella ulkomaalaisella. Suomen oikeusjärjestelmässä kynnys ymmärretään varsin alhaisena suhteessa Unionin lainsäädäntöön. Lisäksi palautuskiellon arviointi tulee järjestää vastaavasti kuin tällä hetkellä Maahanmuuttoviraston päivystystoiminnassa myöhempien hakemusten osalta. Maahanmuuttoviraston rahoitus ja resurssit on turvattava tämänkaltaisen nopeita ratkaisuja vaativien tehtävien osalta.

Muutoksenhaku (valitusajat, valituskiellot ja tuomioistuinten määräajat)

Pidämme erityisen tärkeänä, että hallintotuomioistuinten resursointi huomioidaan, jotta nopeat käsitellyt tosiasiaissa toteutuvat. Erityisen tärkeää on, että niin sanotut täytäntöönpanokieltihakemukset (oikeus jäädä alueelle valituksen käsittelyn ajaksi) pystytään resursoinnin näkökulmasta ratkaisemaan laadukkaasti. Katson tämän täytäntöönpanokieltihakemuksiin liittyvän laadukkaan osaamiseen ja resursoinnin olevan yksi tärkeimmistä kansainvälistä suojelua hakevan ulkomaalaisen maasta poistamisen tehokkaan onnistumisen edellytyksistä.

2.4 Vastaanotto

Yleiset huomiot liittyen vastaanottoon

Ainoastaan vastaanottopalvelujen saaja on oikeutettu vapaaehtoisen paluun ohjelman palveluihin. Yleisesti kannatettavaa on vain sellaiset ratkaisut, joissa maastapoistettavat ovat viranomaisten kontrollissa odottamassa palautuspäätöksen täytäntöönpanoa. Toisin sanoen majoituspaikka odotusajalle on löydyttävä.

Ehdotuksessa kirjoitetaan vapaaehtoisen paluun ohjelmaan liittyen seuraavasti. ”Vapaaehtoisen paluun tuen rajaaminen ainoastaan vastaanottopalvelujen piirissä oleviin henkilöihin selkeyttäisi lain tulkintaa. Samalla se rajaisi tuen piiristä pois ne kansainvälistä suojelua hakeneet, joiden vastaanottopalvelut olisivat lakanneet. Heillä olisi kuitenkin edelleen mahdollisuus saada tukea paluuseen poliisin myöntämän Frontex:n paluutuen kautta”. Tämä rajausta voi innovoida kielteisen päätöksen saaneita haakeutumaan vapaaehtoisen paluun ohjelmaan oikea-aikaisesti, joka parhaimmillaan toteuttaa tahtotilaa, jossa ulkomaalaiset poistuvat Schengen alueelta suunnitellusti. Mikäli näin ei kuitenkaan käytännössä tapahdu, niin ehdotusratkaisu tulisi lisäämään poliisin toimialueelle vapaaehtoiseen paluuseen liittyviä elementtejä.

Tahtotila viranomaisten keskuudessa on sellainen, jossa Maahanmuuttovirasto vastaa vapaaehtoisesta paluusta ja poliisi ja Rajavartiolaitos vastaavat palauttamisesta. Muutoksella poliisille tulee lisätyötä frontexin paluutuen myöntöprosessissa ja valvonnassa, jos osa Maahanmuuttoviraston vapaaehtoisen paluun järjestelyistä siirtyisi poliisille sen vuoksi, että vapaaehtoisen paluun tukea saa vain vastaanottopalvelujen piirissä oleva henkilö. Karkea arvio on n. 150-200 ulkomaalaisen maastapoistamisen järjestelyistä vuodessa.

Maahanmuuttoviraston vapaaehtoisen paluun ohjelman kautta matkustusasiakirjojen saaminen on helpompaa. Muutos voi pahimmillaan aiheuttaa sen, että palautuksia jää toteuttamatta matkustusasiakirjapuutteen vuoksi, kun vastaanottava valtio ei suostu ottamaan vastaan kansalaistaan ilman paluusiakirjoja ja joita poliisi ei saa esimerkiksi lähetystöltä.

Vastaanottopalvelujen saaja ja kesto

Vastaanottopalveluita voisi jatkossa saada vain kolmannen maan kansalaiset, jotka ovat jättäneet turvapaikkahakemuksen. EU-kansalaisen osalta tätä mahdollisuutta ei enää olisi. EU-kansalaisen turvapaikkahakemuksen vastaanottamisen yhteydessä poliisi tulee neuvomaan heitä jatkossa ottamaan yhteyttä hyvinvointialueiden viranomaisiin. Oikeus vastaanottopalveluihin päättyy 60 päivän kuluttua maastapoistamispäätöksen tultua täytäntöönpanokelpoiseksi, uusintahakemustilanteessa 14 päivää. Kannatan sellaisia ratkaisuja, joissa maastapoistettavat ovat viranomaisten kontrollissa odottamassa

palautuspäätöksen täytäntöönpanoa. Vastaanottopalvelujen keston rajaaminen on haasteellinen maasta poistamisen ja ulkomaalaisen tavoitettavuuden näkökulmasta. Lähtökohtaisesti matkustusasiakirjapuute lykkää maasta poistamisen täytäntöönpanoa 3-6 kuukaudella täytäntöönpanokelpoisuuden jälkeen, koska asiakirjojen saaminen vaatii kansainvälistä viranomaisyhteistyötä.

En näe mahdollisuutta säilöönottamiseen pelkästään sillä perusteella, että palautettavan vastaanotto-
palvelut loppuvat viranomaisaloitteesta.

Pyydämme vielä pohtimaan sellaista seikkaa, että jos palautettavalle ulkomaalaiselle määrätään asu-
misvelvollisuus vastaanottokeskukseen, niin hän voisi jäädä asumaan keskukseen, vaikka palveluja
muutoin ei olisikaan enää saatavilla. Kuitenkin hyvää on myös, että ehdotuksen perusteluissa on esi-
merkkinä kuvattu, että vastaanottopalveluja voidaan vastaanottokeskuksen johtajan päätöksellä jat-
kaa, jos poliisilla on haasteita saada matkustusasiakirjaa ja maastapoistamista toteutettua vastaanot-
topalvelujen kestäessä. Ymmärrämme, että vastaanottopalvelujen saaminen voi olla myös houkutus-
tekijä Suomeen, mutta palvelujen lakkaaminen ja tyhjän päälle joutuminen eivät edistä sujuvaa maas-
tapoistamisen täytäntöönpanoa. Tämän vaikutuksena voidaan nähdä myös riskejä siinä, että laitton
maassa oleskelu lisääntyy.

Ehdotan tämänkin osalta paluukeskuslainsäädäntötyön aloittamista.

Kannatan tunnistamismenettelyjen käyttöön ottamista vastaanottokeskuksessa. Esimerkiksi aika ajoin
henkilökohtainen asiointi vastaanottokeskuksessa tulisi olla edellytys palvelujen saamiselle. Samalla
käynnillä voidaan päivittää hakijan olinpaikkatietoja, jotka ovat olennaisia myöhemmän mahdollisen
maastapoistamisen tilanteessa. Menettelyillä voi olla olennaisia vaikutuksia maasta poistamisen on-
nistumiseen, koska vastaanottokeskus toimii tässä asiassa ensikäden viranomaisena hakijan tavoitet-
tavuuden näkökulmasta.

Janne Lepsu, poliisitarkastaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 21.04.2026 klo
12:59. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Hallintovaliokunta

Tiedoksi

Sanna Heikinheimo, poliisijohtaja
Hannu kauto, Poliisiylitarkastaja
Sami Hätönen, poliisiylitarkastaja
Marjo Tyynelä, poliisitarkastaja

Poliisihallitus

Vuorimiehentie 3, PL 1000, 02151 Espoo

kirjaamo.poliisihallitus@poliisi.fi

Puhelin +358 295 480 181, Faksi +358 295 411 780, poliisi.fi